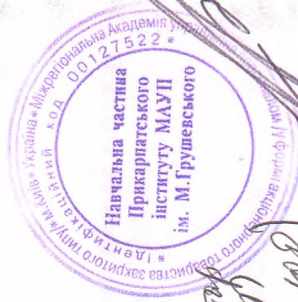
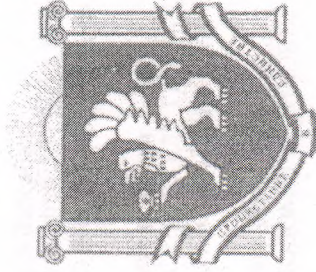

КРИМСЬКІЙ ІНСТИТУТУ БІЗНЕСУ
УНІВЕРСИТЕТУ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ
ВИЩА ШКОЛА МЕНЕДЖМЕНТУ
ЦЕНТР РОЗВИТКУ ОСВІТИ, НАУКИ ТА ІННОВАЦІЙ

Вашій секретар
П. П. Дубин
(Шульчик Ігор)

НАЦІОНАЛЬНА ІДЕЯ ТА НАЦІОНАЛЬНИЙ ІНТЕРЕС
УКРАЇНИ
СВІЯТІВІ ЗАРАДКІ МАЙБУТНЬОГО

Матеріали Всеукраїнської
науково-практичної конференції

6-8 березня 2009 р.

Сімферополь-Ялта

Лещук Галина Василівна
Прикарпатський інститут ім. М.Г.Грушевського Міжрегіональної
Академії управління персоналом, м. Львів

НА ПРОЦЕС РЕАЛІЗУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ

В сучасних умовах фінансово-економічної кризи вплив монетарної політики НБУ на процеси інвестування загалом й реалізування інвестиційних проєктів зокрема є достатньо вагомим. Оскільки, при реалізуванні інвестиційних проєктів від монетарної політики НБУ залежать джерела, форми, види, терміни та способи залучення необхідних інвестиційних ресурсів. При цьому вагоме місце при реалізуванні інвестиційних проєктів займають залучені інвестиційні ресурси у формі банківського кредитування, важливим показником яких є розмір процентних ставок за кредитами, що відповідно відповідає обліковій політиці НБУ й стабільності банківської системи загалом.

Забезпечення стабільності грошової одиниці й банківської системи України це одні із основних функцій НБУ. Щоправда, в умовах з'ясування при значній девальвації національної грошової одиниці та банкрутстві вітчизняних банків актуальним залишається питання не забезпечення стабільності, а пошук та формування пріоритетних шляхів виходу з даної фінансово-економічної кризи, налагодження стійкості банківського сектору й механізмів ринкової економіки. Ринковий економіці, саме в даних умовах, надзвичайно необхідні залучення капіталів, як вітчизняних так й іноземних інвесторів, реалізування інвестиційних та інноваційних проєктів, активізація інвестиційного ринку.

Залежно від цілей, на які орієнтована кредитно-інвестиційна політика, а також від порядку використання інструментів регулювання, прийнято розрізняти наступні види кредитно-інвестиційної політики НБУ:

1. Рестрикційна кредитно-інвестиційна політика («політика дорогих грошей») проводиться з метою стримання інвестиційної активності шляхом обмеження пропозиції грошей і націлена на стримання інфляції. Вона передбачає підвищення відсотків за кредити і робить кредитні ресурси менш доступними, скорочує інвестиційні витрати. У результаті цієї політики зменшується сукупний попит і стримується збільшення загального рівня цін в економіці. Таким чином, мета «політики дорогих грошей» - стримання інфляційного тиску. Разом з тим рестрикційна політика призводить до збільшення безробіття, що пов'язано зі зменшенням інвестиційних витрат та ступеня ділової активності.

2. Експансивна кредитно-інвестиційна політика («політика дешевих грошей») проводиться з метою розширення інвестиційної активності шляхом збільшення пропозиції грошей і націлена на стимулювання зростання виробництва і зайнятості. Її втілення пов'язане із зниженням відсотків за кредити, розширенням доступу до позичок. Результатом відповідних дій стає збільшення інвестиційних витрат, збільшення сукупного попиту, і в результаті

збільшення обсягів виробництва, розширення кількості робочих місць. Але одночасно експансивна політика несе загрозу збільшення інфляції [3].

Таким чином, в Україні відсотки за наданими кредитами, загальний рівень цін, безробіття та інфляція – зросли, обсяги виробництва, кількість робочих місць, сукупний попит, платоспроможність населення – зменшились, а отже ділова й інвестиційна активність значно скоротились. На сучасному етапі вітчизняна банківська система не в змозі застосовувати інструменти експансивної кредитно-інвестиційної політики («політика дешевих грошей»), оскільки зниження вартості кредитів в умовах підвищеного ступеня ризику є неможливим, саме тому застосовуються інструменти рестрикційної кредитно-інвестиційної політики («політика дорогих грошей»).

Монетарна політика НБУ щодо регулювання інвестиційної діяльності може використовувати певні інструменти:

- встановлення нормативів обов'язкових резервів, які зобов'язані створювати банки для покриття ризиків, тим самим сприяючи активному використанню коштів для кредитування та інвестування (або навпаки);
- операції на відкритому ринку з державними цінними паперами;
- політика облікової ставки НБУ, за якою він продає кредитні ресурси банкам, збільшуючи чи зменшуючи обсяги кредитних джерел для фінансування інвестицій [1].

Зменшення обсягів кредитних джерел для фінансування інвестицій на сьогоднішній пов'язано із достатньо високим рівнем облікової ставки НБУ – 12%, що звичайно визначає обсяги залучення інвестиційних ресурсів при здійсненні інвестиційної діяльності у формі банківського кредитування. Світова практика показує, що в умовах фінансово-економічної кризи іноземні банки знижують розмір облікової ставки, оскільки це сприяє формуванню кредитних джерел, а отже і можливості залучення капіталу для реалізування інвестиційних проєктів.

Політика облікової ставки впливає на економічні процеси, пов'язані з міжнародними валютними відносинами. При підвищенні облікової ставки, за умов лібералізації руху міжнародного короткострокового капіталу, можливе стимулювання іноземних інвестицій до країни. Це призводить до підвищення курсу національної валюти (ревальвації). У разі зниження офіційної облікової ставки, спостерігається протилежна ситуація, коли короткострокові капітали спрямовуються до країни, де рівень ставок більш високий [3].

Статистичні дані показують, що розмір процентних ставок за кредитами наданими банками в Україні за період 2004-2007 рр. загалом були стабільними, лише у 2008 році внаслідок впливу факторів фінансово-економічної кризи відбувався значний їх ріст (рис 1.).

КАЛЬКУЛЮВАННЯ СОБВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ ЯК НЕОБХІДНА ПЕРЕДУМОВА ОПТИМІЗАЦІЇ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА

В останні десятиліття відбувалося перманентне удосконалювання технологій, зниження матеріалоємності і трудомісткості продуктів, підвищення ролі інформаційних технологій і автоматизації процесів, посилення маркетингової активності, зростання витрат на утримання вищого управлінського персоналу. У ході цих процесів накладні витрати постійно збільшувалися. Більш того, у багатьох галузях частка накладних витрат завжди була традиційно висока: банківська сфера, страхування, торгівля (щодо валового доходу) і ін. У цих умовах навіть незначна помилка в розподілі накладних витрат або зовсім їх відсутність спричиняють серйозні помилки у формуванні собівартості. Отже, будучи прийнятні невірні управлінські рішення, які можуть завдати серйозної шкоди підприємству навіть поставити її на грань банкрутства.

З кінця 80-х років метод операційно-орієнтованої калькуляції собівартості (ABC) одержав значне поширення в практиці управлінського обліку. На основі операційно-орієнтованої калькуляції собівартості (ABC) трохи пізніше виникла свого роду нова філософія управління- АВМ (activity-based management) — операційно-орієнтоване управління. Головним об'єктом управління в цьому підході визнаються не організаційно-виробничі системи, а операції, що виконували ними.

Перенесення вартості з ресурсів на операції здійснюється пропорційно показникам, що відображають ступінь використання даного ресурсу у відповідній операції. Ці показники зветься «драйвери ресурсів». Найчастіше як даний драйвер виступає кількість часу, що затрачається ресурсом на ту або іншу операцію.

Операції, що обслуговують ті або інші ресурси створюють умови для їхнього нормального функціонування. Вартість обслуговуючих операцій як би повертається назад, на ресурси, що обслуговуються. Типовими обслуговуючими операціями є «Обслуговування обчислювальної техніки», «Обслуговування і ремонт виробничого устаткування», «Набір і перепідготовка персоналу» тощо.

Обслуговуюча операція може переносити свою вартість у тому числі і на ресурс (співробітника, устаткування), що виконує дану операцію. Дійсно, у реальності, наприклад, фахівець з обчислювальної техніки сам працює на ПК і змушений обслуговувати в тому числі і ЕОМ.

Очевидно, що назад на «свій» ресурс обслуговуюча операція перенесе лише частину своєї вартості, а інша розподілиться на інші ресурси. Перенесення вартості операції здійснюється пропорційно драйверам операцій, що формуються аналогічно драйверам витрат і драйверам ресурсів. Драйвер операції — є основою результативний показник операції (кількість замовлень,

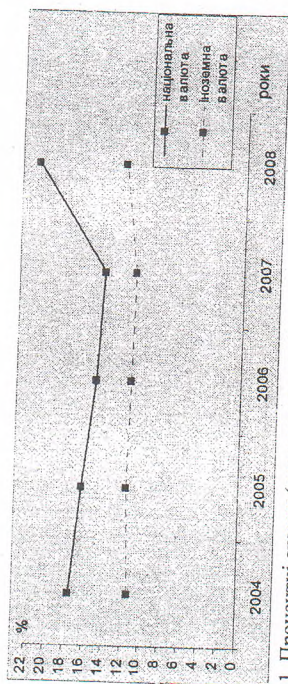

Рис. 1. Процентні ставки (середньозважені ставки у річному обчисленні) за кредитами наданими банками в Україні за період грудень 2004 – грудень 2008рр., %

За січень 2009 року середньозважена вартість кредитів в національній валюті збільшилася з 21,6% до 26,5%, в той час як в іноземній валюті вона зменшилася з 12,6% до 10,4%, що не зовсім позитивно відзначилось на залученні інвестиційних ресурсів для реалізування інвестиційних проектів.

Таким чином, слід відзначити наступні фактори впливу монетарної політики НБУ на процеси реалізування інвестиційних проектів зокрема у 2008 році: підвищення процентних ставок за наданими банківськими кредитами й часткове обмеження здійснення активних операцій комерційних банків, зокрема банківського кредитування (Постановою НБУ №319 від 11.10.2008 р. [2]). В основних засадах грошово-кредитної політики на 2009 рік визначено, що «в умовах значного відпливу коштів клієнтів з банківської системи, а також наявності ризиків збереження тиску на обмінний курс гривні, у 2009 році більш пріоритетним завданням процентної політики є створення стимулів для повернення вкладів в банківську систему та обмеження девальваційного тиску на валютному ринку» [2].

Отже, вплив монетарної політики НБУ на процес реалізування інвестиційних проектів не зовсім позитивно проявляється через встановлення достатньо високої облікової ставки; застосування інструментів рестрикційної операції комерційних банків, зокрема, певне обмеження здійснення активних операцій комерційних банків, зокрема, банківського кредитування.

Реалізування інвестиційних проектів позитивно впливає на розвиток економіки в цілому, саме тому необхідно в умовах фінансово-економічної кризи залучати певні механізми активізації інвестиційного ринку України. Зокрема, за допомогою інструментів монетарної політики НБУ активізація інвестиційного ринку й реалізування інвестиційних проектів може бути здійснена при: проведенні експансивної кредитно-інвестиційної політики («політика дешевих грошей»); зниженні процентних ставок за кредитами й впровадженні не обмежувальної, а стимулюючої кредитної політики; більшій відкритості фінансової та банківської системи України.

Список літератури:

1. Вовчак О.Д. Інвестування. Навч. посібник. – Львів: «Новий Світ-2000», 2008. – 544 с.;
2. <http://www.bank.gov.ua>;
3. Пересада А.А. Управління інвестиційним процесом. – К.: Лібра, 2002. – 472 с.